

Bisschoppelijke brief bij het ingaan van een nieuwe fase van de coronacrisis

Broeders en zusters

‘Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt en gegeven’ (Psalm 118,24). Deze vijftig paasdagen delen we de vreugde dat we ‘leven en verhalen hoe de Heer heeft gehandeld’ (vs. 17). Maar ook als paasvolk trekken we trekken door onbekend land. We zouden graag onze toekomst beter willen plannen, maar we kunnen op dit moment niet verder vooruitzien dan drie weken. We ervaren een crisis die ons bepaalt bij hetgeen we altijd al hebben geloofd: dat we niet alles in de hand hebben. Toch zingen we ook in deze vreemde vijftig dagen ons halleluja. Want we zijn een paasvolk en de hand van de Heer doet machtige daden (vs. 16). Hij zelf wentelt onze vrees opzij en treedt naar buiten als onze toekomst. Christus is verrezen! Hij is waarlijk opgestaan.

Duivelse dilemma’s en goddelijke oplossingen

Met meer dan de helft van onze landgenoten keken wij dinsdagavond naar de persconferentie van de minister-president. Het raakte ons hoe hij het er persoonlijk moeilijk mee had af te kondigen dat er nog maar weinig kan veranderen. 'Duivelse dilemma's' moest hij afwegen. De persconferentie, de toelichting van de minister en het overleg met andere kerken geeft ons op dit moment geen aanleiding om onze eerder genomen maatregelen te versoepelen. Wij blijven zoveel mogelijk thuis, onze kerken blijven nog gesloten en kerkelijke activiteiten gaan niet door. Voor velen zal dit lastig zijn, nu de beperkingen langer duren dan velen zouden willen. Geduld kan een keer opraken. Geld ook bij sommigen. Tot nu toe konden we een groot gevoel van saamhorigheid in ons land en in onze kerk delen. Maar hoe houden we het vol? Wat zou de ‘goddelijke oplossing’ zijn? Deze brief is een eerste verkenning hoe wij als kerk deze nieuwe fase willen ingaan, nu de beperkende maatregelen nog van kracht blijven. Hoe kunnen we kerk zijn tot eer van God, tot opbouw van onszelf en elkaar en tot dienst aan onze naasten? En hoe ziet het kerk-zijn in de anderhalvemetersamenleving er uit?

Goede initiatieven in de parochies

In deze crisistijd waarin veel stil ligt gebeurt er ook heel veel in en om onze parochies. Er leeft van alles. In veel parochies en staties plaatsen pastoors en gelovigen wekelijks nieuwe overwegingen en gebeden op de site of op een nieuwsbrief die frequenter verschijnt dan normaal. De kinderkerk in Hilversum organiseerde een vrolijke kaartenactie met zaadjes van eetbare bloemen. Een kerkmeester in Alkmaar begon een ‘gebedsnoer’ waarin iedere dag iemand een eigen kort gebed plaatst. In veel parochies werden palmtakjes of paaskaarsjes rondgebracht en op veilige afstand afgeleverd of ontstonden en groeiden telefooncirkels voor ouderen en zieken. In Amsterdam werd op zondagochtend digitaal koffiedronken. In Eindhoven werden parochianen die elkaar nog niet kenden, maar misschien wel een klik konden hebben, met elkaar in – digitaal – contact gebracht. In Rotterdam begon de pastoor met een ‘woord van bemoediging’ live op YouTube vanuit de kerk op de woensdagavond. In Twente stuurde de rector zijn gelovigen wekelijks toepasselijke gebeden voor een korte thuisliturgie. En er is vast nog meer dat aan onze blik ontsnapt. Deel lokale initiatieven om elkaar en anderen nabij te zijn met ons, dan delen wij het verder via de landelijke website en bemoedigen we elkaar!

Goed nieuws uit de brede kerk

Maar er gebeurt meer. Het jongerenpastoraat heeft een halfuurtje voor de jeugd op vrijdagavond om zeven uur, de belangstelling daarvoor groeit elke week. Het bureau heeft alle pastoors op het hart gedrukt hoe zij extra diaconale assistentie kunnen verrichten aan mensen die financieel in nood komen in deze tijd. Er is in vijf weken een community van meer dan zevenhonderd mensen gegroeid rond het online dagelijks gebed vanuit Amersfoort (ochtendgebed), Alkmaar (middaggebed) en Egmond (dagsluiting). De livestreaming van de viering van de eucharistie op YouTube op zondagmorgen viert de vertrouwde liturgie zodat honderden gelovigen in het hele land in hun hart of hardop kunnen meevieren of later kunnen terugkijken. We realiseren ons heel goed dat niets hiervan de kracht van het samen zingen of de bemoedigende arm om je heen bij het koffiedrinken vervangt. Maar uitziende naar wat weer komen gaat zijn dit allemaal handreikingen om de Heer en elkaar lief te hebben en te dienen.

Nog meer doen: een quick-scan

Sommigen zouden graag nog veel meer willen doen. Het Collegiaal Bestuur begrijpt en waardeert dat en wil, nu wij een nieuwe fase ingaan, een quick-scan doen van wat er leeft aan vragen en mogelijkheden onder onze geestelijken en gelovigen. Waar maak je je zorgen over? Om wie maak je je zorgen? Wat vindt je van de communicatie tot nu toe? Wat zou je het crisisteam willen meegeven? Wie hieraan mee wil doen wordt hierbij van harte uitgenodigd zo spoedig mogelijk naam, telefoonnummer en emailadres door te geven aan de algemeen secretaris, Miranda Roobol, via email: buro@okkn.nl. Er wordt dan contact met u opgenomen.

Gebedsintenties

Eén van de mogelijkheden die er al is om elkaar in gebed te dragen is de live chat bij de online vieringen, zowel bij zondagse eucharistievieringen als bij de getijdediensten door de week. Het is geweldig dat velen elkaar hier aan het begin een gezegende dienst, halverwege de vrede en aan het einde een goede (zon)dag wensen. Graag nodigen we allen ook uit korte intenties voor personen (zonder naam en toenaam) en situaties dichtbij of verderaf in de chats te delen of bij de bisschoppen in te leveren voor de voorbeden in de zondagse dienst vanuit Amersfoort. Deze dragen bij aan het gezamenlijke gebed, nu de intentieboeken in de kerken leeg blijven en we elkaars 'Amen' niet kunnen horen. Fijn als dit nog meer op gang kan komen!

Open kerk?

Eén van de vragen die ons al enkele malen heeft bereikt is de roep tot openstelling van onze kerken, juist nu de reguliere kerkdiensten niet kunnen plaatsvinden. We willen daar voor zover het met inachtneming van de veiligheidsmaatregelen mogelijk is, graag aan meewerken. Kerkbesturen die hun kerk willen openstellen voor stilte en gebed, voor een moment van bezinning of het branden van een kaarsje, willen we hierbij vragen om aan de eigen bisschop een kort schriftelijk voorstel te doen waarin ze aangeven hoe ze de RIVM richtlijnen willen en kunnen borgen.

Kerk-zijn in de anderhalvemetersamenleving

Dit zal vermoedelijk ook de lijn gaan worden bij de initiatieven die groeien in de komende weken en het protocol voor de tijd daarna. De fase na 1 juni kan een lange gaan worden. Wij weten als kerk niet beter hoe het virus werkt dan de overheid. Daarom werken we binnen het samenwerkingsverband van de kerken met de overheid (het CIO) samen aan een raamwerk. Als er meer mogelijkheden komen tot samen vieren en dienen dan zal het voorlopig geen terugkeer zijn naar het kerkelijk leven zoals we het gewend waren. We zullen ons ook als kerk en als parochies moeten voorbereiden op leven in de anderhalvemetersamenleving. Het Collegiaal Bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het protocol voor onze kerk. Maar de mogelijkheden van elk kerkgebouw en van elke parochiegemeenschap zijn verschillend. Daarom zullen de kerkbesturen worden gevraagd, op weg naar de volgende fase, in de komende maand in overleg met ons het landelijke raamwerk concreet in te vullen: wat kan wel, wat niet, en welke creatieve manieren zijn er om binnen het raamwerk tóch te doen waartoe we geroepen zijn? Hiertoe zal het bureau binnenkort met de secretariaten contact opnemen.

Leef in het licht van de Heer!

‘De Heer is God, heeft het licht ons doen schijnen’ (Psalm 118, 27). De paaskaars in onze parochiekerken hebben we dit jaar niet plechtig en troostrijk binnen zien dragen. Maar het licht gaat wél voor ons uit en het straalt ons tegemoet! Op dat licht, die ‘goddelijke oplossing’ richten we ons, nu de onzekerheid voor de dag van morgen groot is en de agenda leeg. Als zieke en als zorgverlener, maar ook als oudere, als jongere, als alleengaande, als ouder, als zzp-er, als gelovige of ongelovige, specialist of leek: we delen allemaal op onze eigen manieren in de coronacrisis. Maar we delen ook allemaal in het licht van de Heer. Leef in dat licht en zing halleluja, want van de Heer is de toekomst! ‘Looft de Heer, Hij is goedertieren, in eeuwigheid is zijn genade!’ (vs. 29).

Utrecht/Amsterdam, op de gedachtenis van de heilige priester Egbert, 24 april AD 2020

Bernd Wallet, aartsbisschop-elect van Utrecht
Dirk Jan Schoon, bisschop van Haarlem